

На основу члана 7. Одлуке о накнади за заштиту и унапређење животне средине Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.53/09) и члана 2. и 72. Пословника о раду Градског већа Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.1/13, 95/16, 98/16, 124/16 и 144/16), Градско веће Града Ниша на седници одржаној, дана 17.03.2017. године, доноси

ПРОГРАМ МОНИТОРИНГА, ПРАЋЕЊА СТАЊА И ПРОГНОЗА АЕРОПОЛЕНА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НИША ЗА 2017. ГОДИНУ

I - ОСНОВЕ ПРОГРАМА

Законом о заштити ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13) у члану 3. тачка 9., полен је окарактерисан као природни загађивач ваздуха.

Полен биљака је за човека један од најзначајнијих природних алергена који се могу наћи у ваздуху. Поленова зрна код више од 20% људске популације (сваки пети човек) изазивају алергијске реакције (бронхитис, коњуктивитис, дерматитис, поленска кијавица и др.).

Данас се врши идентификација полена за 24 биљне врсте (леска, јова, тиса и чемпреси, брест, топола, јавор, врба, јасен, бреза, граб, платан, орах, храст, бор, конопља траве, липа, боквица, киселица, коприва, штиркови, пелин, амброзија.)

Када цветање, а самим тим и полен достигну одређено стање зрелости, тада настаје емитовање полена помоћу метеоролошког механизма расипања.

Емисија полена је начелно повољнија при већој температури ваздуха, нижој влажности ваздуха и ветровоитом времену. Као највећи коровски алерген јавља се врста *Ambrosia artemisiifolia*.

Узорци из урбаних области разликују се од руралних. Бројна загађења у великим градовима доводе до отежавајућих околности код особа које су алергичне на полен (полен се везује за чађ, прашину и остале аерозагађиваче).

Град Ниш је део система Аеропалинолошке националне мреже Републике Србије, коју успоставља Агенција за заштиту животне средине Републике Србије.

II - ЦИЉ ПРОГРАМА

Полен као природни загађивач ваздуха битан је узрочник алергијских реакција, тако да је неопходно спроводити:

1. континуирано мерење концентрације аерополена волуметријском методом препорученом од стране ИАА (Међународно удружење за аерологију);
2. праћење стања, прогнозу и редовно информисање јавности у циљу превенције алергијских болести и
3. обезбеђивање континуитета у формирању базе података аерополена за израду „календара полена“.

У случају прекорачења концентрација опасних по здравље људи јавност се обавештава, о локацији или подручју прекорачења, о врсти, времену почетка, трајању прекорачене концентрације, као и о могућим ефектима по здравље људи.

Институт за јавно здравље Ниш је у обавези да резултате о стању аерополена доставља Агенцији за заштиту животне средине Републике Србије и Градској управи града Ниша – Секретаријату за заштиту животне средине.

Информације о стању аерополена доступне су јавности на званичном сајту Института за јавно здравље Ниш www.izjz-nis.org.rs, Агенције за заштиту животне средине Републике Србије www.sepa.gov.rs и Градске управе града Ниша-Секретаријат за заштиту животне средине www.privredanis.freeiz.com/ZivotnaSredina.htm.

III - МЕРНИ ИНТЕРВАЛИ

Временски период, током којег се врши континуирано - свакодневно узимање узорака, дефинисан је од стране Међународног удружења за аерологију (ИАА). У климатским условима наше земље овај период почиње око марта (време почетка цветања леске и јове) и траје до првих дана новембра (завршетак цветања пелина и амброзије). Почетак и завршетак полинације могу, из године у годину, знатно да колебају, зависно од временских прилика.

Мерења обухватају три сезоне цветања:

- сезона цветања дрвећа - почиње почетком цветања леске и јове и траје од фебруара до почетка маја;
- сезона цветања трава - траје од маја до друге декаде јула. Поред трава овај период карактерише период цветања борова и липе и
- сезона цветања корова - траје од друге половине јула до новембра месеца.

IV - МЕРНИ ЛОКАЛИТЕТ

У сарадњи са Министарством енергетике, развоја и заштите животне средине Републике Србије - Агенцијом за заштиту животне средине и Институтом за јавно здравље Ниш, одређено је мерно место за мерење аерополена, на згради Института за јавно здравље Ниш, где је Агенција за заштиту животне средине поставила мерну станицу – клопку, која је купљена из средстава Републике Србије у циљу успостављања Државне мреже за праћење алергеног полена.

Из Института за јавно здравље Ниш, две особе су обучене од стране Европски сертификованог кадра (ИИА) за мерење концентрације алергеног полена и достављање података Агенцији за заштиту животне средине за Државну мрежу, која ове податке проверава и прослеђује у европску базу у Беч.

Програм мониторинга аерополена реализује Институт за јавно здравље Ниш, на основу сертификата о едукацији добијених од Агенције за заштиту животне средине Републике Србије.

V - НАЧИН И ДИНАМИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА

Концентрација алергеног полена у ваздуху се мери уређајима "клопкама" за полен. Једно мерно место репрезентује територију од 30 до 50 километара у пречнику, у зависности од орографије терена.

Аерополен се сакупља свакодневно, континуираном волуметријском методом (Hirst, 1952). Након квалитативне и квантитативне лабораторијске анализе аерополена, добијени резултати се изражавају као концентрације (број поленових зрна у m^3 ваздуха). Граничне вредности концентрација за полен дрвећа и полен трава је 30 зрна/ m^3 ваздуха, док је за полен корова 15 зрна/ m^3 ваздуха.

Концентрација полена се одређује за један дан, недељу, месец и годину, за сваку биљну врсту појединачно.

Мониторинг, праћење стања и прогноза аерополена на територији града Ниша у 2017. години обухвата следеће активности:

- мерење дневних концентрација алергеног полена - свакодневно током сезоне цветања биљака, у оквиру годишњег интервала (од марта до новембра месеца);
- лабораторијску обраду узорака и анализу резултата дневних концентрација полена;

- информисање јавности у циљу превенције алергијских болести што подразумева израду и постављање седмодневног извештаја на интернет страници Института за јавно здравље Ниш www.izjz-nis.org.rs;
- израду и достављање седмодневних нумеричких и описних извештаја о стању и прогнози аерополена;
- израду и достављање месечних извештаја о стању аерополена;
- израду годишњег извештаја стања и годишњег календара аероалергеног полена на територији града Ниша, са предлогом мера;
- дистрибуцију информација потенцијалним корисницима на званичном сајту Института за јавно здравље Ниш www.izjz-nis.org.rs, Агенције за заштиту животне средине Републике Србије www.sepa.gov.rs и Градске управе града Ниша-Секретаријат за заштиту животне средине www.privredanis.freeiz.com/ZivotnaSredina.htm и
- обавештавање јавности, у случају прекорачења концентрација опасних по здравље људи, о локацији или подручју прекорачења, о врсти, времену почетка, трајању прекорачене концентрације, као и о могућим ефектима по здравље људи.

VI - АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Реализација Програма мониторинга праћења стања и прогноза аерополена на територији града Ниша за 2017. годину, обухвата две фазе:

I фаза – Доношење Програма мониторинга праћења стања и прогнозе аерополена на територији града Ниша за 2017. годину, од стране Градског већа Града Ниша и

II фаза – Реализација Програма мониторинга праћења стања и прогнозе аерополена на територији града Ниша за 2017. годину од стране Института за јавно здравље Ниш - специјализоване акредитоване куће са сертификатима од Агенције за заштиту животне средине Републике Србије.

VII - ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Програм мониторинга праћења и прогнозе аерополена на територији града Ниша финансираће се из средстава, предвиђених Одлуком о буџету Града Ниша за 2017. годину, из средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине („Службени лист Града Ниша“, бр. 148/16), раздео 3; глава 3.1; функција 560; позиција 91, економска класификација 424 – специјализоване услуге, од укупно намењене апропријације од 15.700.000,00 динара.

Програм објавити у „Службеном листу Града Ниша“.

Број: 363-9/2017-03

У Нишу, 17.03.2017. године.

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА НИША

Председник

Дарко Булатовић

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Законом о заштити животне средине Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11 Одлука УС и 14/16), у члану 69. и 70. утврђено је да јединица локалне самоуправе обезбеђује мониторинг животне средине и финансијска средства за обављање мониторинга на својој територији у складу са посебним законима.

Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, бр.11/10, 75/10 и 63/13), у члану 7. став 5., утврђено је да надлежни органи могу пратити концентрације алергогеног полена.

По препорукама Светске здравствене организације (WHO) врши се мониторинг најзначајних типова аероалергеног полена. Информисање јавности о концентрацији као и прогнозу полена, за осетљиве особе и лекаре представља првенствено превентивну меру и омогућава ефикасније лечење. Током сезоне, посебна пажња се усмерава на полен брезе, као најснажнијег алергена током цветања дрвећа, на све биљне врсте фамилије трава, укључујући житарице и посебно полен амброзије, као најзачајнијег аероалергена, током цветања корова.

У случају прекорачења концентрација опасних по здравље људи јавност се обавештава, о локацији или подручју прекорачења, о врсти, времену почетка, трајању прекорачене концентрације, као и о могућим ефектима по здравље људи, на званичним сајтовима наведеним у Програму.

Програм мониторинга аерополена реализује Институт за јавно здравље Ниш, на основу сертификата о едукацији добијених од Агенције за заштиту животне средине Републике Србије.

У члану 7. Одлуке о накнади за заштиту и унапређење животне средине Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.53/09), дефинисано је да Градско веће Града Ниша, доноси Програме за сваку календарску годину, на предлог Градске управе града Ниша – Секретаријата за заштиту животне средине, који ће се финансирати из средстава Буџетског фонда.

Програм мониторинга праћења стања и прогноза аерополена на територији града Ниша за 2017. годину, припрема Градска управа града Ниша – Секретаријат за заштиту животне средине, доноси Градско веће Града Ниша а финансирање одобрава Градоначелник Града Ниша.

С Е К Р Е Т А Р

Ивана Крстић